# Phẩm Một Đứa Con

*Kinh Tăng Nhất A-Hàm (Trung Tâm DT Trí Tịnh - VNC PHVN, 2022)*

9. PHẨM MÔT . ĐỨA CON1 l. ƯU-BÀ-DI DẠY CON TRAI2 Tôi nghe như vay: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bay giờ, The Ton bao các Tỳ-kheo:  Ví như người mẹ có tín tâm vững chắc, bà chỉ có đứa con trai duy nhất nên thường suy nghĩ: 'Thải dạy dỗ thế nào để nó thành ngiròi?" Các Tỳ-kheo bạch đức Thế Tôn: -Bạch đức Thế Tôn, chúng con không hiểu nghĩa này. Thế Tôn là gốc của các pháp, những gì Ngài chỉ dạy, không ai là không thọ nhận. Cúi mong Thế Tôn giảng nói diệu nghĩa này cho các Tỳ-kheo! Nghe xong, chúng con sẽ khéo thọ trì. The Ton liên bao các Ty-kheo: -Như Lai sẽ giảng vê điêu này, các thây hãy lăng nghe, lăng nghe và khéo suy nghĩ! Các Tỳ-kheo thưa: -Kính vâng, thưa Thế Tôn! Các Tỳ-kheo vâng lời rồi, đức Thế Tôn liền dạy:  Ưu-bà-di có tín tâm vững chắc kia dạy bảo đứa con trai của mình rằng: "Nếu sống tại gia thì con phải như trưởng giả Chất-đa9 hoặc như đồng tử Tượng.3 Vì sao? Vì đây là chuẩn mực, đây là khuôn phép. Trưởng giả Chất-đa và đồng tử Tượng chính là đệ tử đã chứng ngộ của The Tôn. Còn nếu con muốn cạo bỏ râu tóc, xuất gia học đạo, mặc ba pháp y thì nên như Tỳ-kheo Xá-lợi-phất và Tỳ-kheo Mục-kiền-liên. Vì sao? Vì đây là chuẩn mực, đây là khuôn phép. Bởi vì Tỳ-kheo Xá-lợi-phất và Tỳ-kheo Mục-kiền-liên đều thích tu học Chánh pháp, không làm điều tà, không khởi phi pháp. Nếu con khởi tâm nhiễm trước thì sẽ rơi vào ba đường w

1 Nguyên tác: Nhất tử phẩm (T02. 0125.9. 0562al3). 2 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(02. 0125.9.1. 0562al4). Tham chiếu: s. 17.6 - II. 229; S. Í7.23 - ii. 235; S. 17.24-11. 236. 3 Chất-đa trưởng giả (Citta gahapati) và Tượng đồng tử (,Hatthaka). Tham chiếu: S. ,17.23 - II. 235: Yadiso citto ca gahapati hatthako ca alavako (Hãy giống như gia chủ Citta, hãy giống như Hatthaka ở Ālava!), HT Thích Minh Châu dịch.



Vì thế, các thầy cần phải chuyên tâm tu tập, điều gì chưa thành tựu thì phải thành tựu, điều gì chưa đạt được thì phải đạt được, điều chưa chứng ngộ thì nay cần phải chứng ngộ. Vì sao như thế? Này các Tỳ-kheo! Vì vật phẩm cúng dường của tín thí thật sự rất nặng, khó bề tiêu hóa, sẽ khiến các thầy không đến được đạo. Thế nên, này các thầy Tỳ-kheo! Chớ khởi tâm nhiễm trước, nếu đã sanh khởi thì phải trừ diệt. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

2. ƯU-BÀ-DI DẠY CON GÁI4 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà5 thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn hỏi các Tỳ-kheo:  Ưu-bà-di tín tâm vững chắc chỉ có đứa con gái duy nhất, bà ấy phải dạy bảo thế nào để nó thành người? Các Tỳ-kheo bạch đức Thế Tôn:  Kính bạch Thế Tôn, chúng con không hiểu nghĩa này! Thế Tôn là gốc của các pháp, những gì Ngài chỉ dạy, không ai là không thọ nhận. Cúi mong Thế Tôn giảng nói diệu nghĩa này cho các Tỳ-kheo! Nghe xong, chúng con sẽ khéo thọ tn. nnl  Ặ fT1 1 • À 9 _ r rri A 1 1 The Ton liên bao các Ty-kneo:
Như Lai sẽ giảng vê điêu này, các thây hãy lăng nghe, lăng nghe và khéo suy nghĩ! Các

Tỳ-kheo thưa: - Kính vâng, thưa Thế Tôn! Các Ty-kheo vang lơi roi, The Ton liên dạy: Ưu-bà-di tín tâm vững chắc sẽ dạy đứa con gái của mình như vầy: "Nếu con song tại gia thì nên như ưu-bà-di Câu-thù-đa-la và Nan-đà Mau.5 Vì sao? Vì đây là chuẩn mực, đây là khuôn phép. Ưu-bà-di Câu-thù-đa-la và Nan-đà Mau chính là đệ tử đã chứng ngộ của Thế Tôn. Còn nếu con muốn cạo tóc, mặc ba pháp y, xuất gia học đạo thì nên như Tỳ-kheo-ni sấm-ma và Tỳ-kheo-ni Ưu-bát

4 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.02. 0125.9.2. 0562Ồ08. Tham chiếu: s. 17.6 - II. 229; S. 17.23 - ii. 235; S. 17.24 - II. 236. 5 Câu-thù-đa-la ,Khujjuttarā và Nan-đà Mau ,Nandāmātā.



Hoa Sắc.6 Vì sao? Vì đây là chuẩn mực, đây là khuôn phép. Bởi vì Tỳ-kheo-ni sấm-ma và Tỳ-kheo-ni ưu-bát Hoa sắc đều thích tu học Chánh pháp, không làm điều tà, không khởi phi pháp. Nếu con khởi tâm đắm nhiễm sẽ rơi vào ba đường ác." Vì thế, các thầy cần phải chuyên tâm tu tập, điều gì chưa thành tựu thì phải thành tựu, điều gì chưa đạt được thì phải đạt được, điều chưa chứng ngộ thì nay cần phải chứng ngộ. Vì sao như thế? Này các Tỳ-kheo! Vì vật phẩm cúng dường của tín thí thật sự rất nặng, khó bề tiêu hóa, sẽ khiến các thầy không đến được đạo. Thê nên, này các thây Tỳ-kheo, chớ khởi tâm nhiêm trước, nêu đã sanh khởi thì phải trừ diệt! Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bây giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đêu hoan hỷ phụng hành. *** 3. TÂM NHANH NHẠY7 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: -Như Lai không thây một pháp nào nhanh nhạy hơn tâm, không thê ví dụ, không8 có phương pháp nào hay cách gì có thể đo lường được sự xoay chuyển mau lẹ của tâm. Cho nên, này các Tỳ-kheo9 người phàm phu thì khó có thể quán sát được tâm ý. Vì vậy, này các Tỳ-kheo! Phải luôn hàng phục tâm v, khiến hướng theo đường lành và cần nên học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 4. TÂM VÔ THƯỜNG9 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà? thuộc nước Xá-vệ.

6 sấm-ma Khemā và Ưu-bát Hoa sắc uppalavannā. 7 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.7.02. 0125.9.3. 0562c02. Tham chiếu: SĀ. 289; s. 12.61 - II. 94. 8 Đoạn này vốn có 27 chữ ,nhưng ở đây lược bỏ theo bản Tông, Nguyên, Minh vì giữ nguyên sẽ bị trùng lặp với đoạn kinh kê tiêp. 9 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.7.02. 0125.9.4. 0562cl0. Tham chiếu: SĀ. 289; s. 12.6Í - II. 94.



Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: -Như Lai không thây một pháp nào nhanh nhạy hơn tâm, khó có thê ví dụ, giống như khỉ vượn, vừa buông cành này liền chụp cành kia, lòng không an đinh. Tâm cũng như thê, niệm trước và niệm sau đã không giông nhau. Cho nên, này các Tỳ-kheo, người phàm phu không the quán sát được tâm ý là do đây vậy. Thế nên, này các Tỳ-kheo! Phải luôn hàng phục tâm ý, khiến hướng theo đường

lành. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

5. ĐỌA LẠC10

Tôi nghe như vây:

Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà5 thuộc nước Xá-vệ.

Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo:

Như Lai thường quán sát và thấy được suy nghĩ trong tâm một người.

Người này đọa vào địa ngục nhanh như khoảnh khắc co duỗi cánh tay. Sở dĩ như vậy là do tâm ác. Tâm mà sanh bệnh, sẽ rơi vào địa ngục.

Bay giơ, The Ton liên noi kẹ:

Ví như có một người, Trong lòng ôm sân hận,

Nghĩa này Ta giảng rộng, Các thầy hãy lắng nghe.

Ngay lúc ôm sân hận, Nấu người ấy qua đời,

Liên rơi vào địa ngục, Bởi tâm hành xâu ác.

Thế nên, này các Tỳ-kheo! Phải hàng phục tâm, chớ để sanh khởi những niệm xấu ác.

Thật vậy, này các Ty-kheo! Hãy học tập điều này.

Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong, đều hoan hỷ phụng hành.

***

6. SANH THIÊN11

Tôi nghe như vầy:

Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà5 thuộc nước Xá-vệ.

10 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(r02. 0125.9.5. 0562cl8). Tham chiếu: A. 1.43 - L 8. 11 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T.02. 0125.9.6. 0563a01). Tham chiếu: A. 1.44 - L 8.

9. PHẨM MỘT ĐỨA CON 65

Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: -Như Lai thường quán sát và thấy được suy nghĩ trong tâm một người. Người này được sanh lên cõi trời nhanh như khoảnh khắc co duỗi cánh tay. Sở dĩ được như vậy là nhờ tâm thiện. Đã khởi tâm thiện liền sanh lên cõi trời. r _ r Bay giơ, The Ton nói kê: Nêu lại có một người, Thường khởi tâm thiện diệu, Nghĩa này Ta giảng rộng, Các thầy hãy lắng nghe. Lúc khởi tâm thiện diệu, Nếu người ấy qua đời, Liền sanh lên cõi trời, Nhờ tâm hành thiện diệu. Thế nên9 này các Tỳ-kheo! Phải giữ gìn tâm ý trong sạch, chớ để sanh khởi những niệm xấu ác. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bây giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đêu hoan hỷ phụng hành. ***

7. SẮC NỮ12 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: ở trong chúng này, Ta không thấy một pháp nào có sức lôi cuốn, tuyệt đẹp, mê hoặc người đời, khiến không

được định tĩnh, bị gông cùm như lao ngục, không dê thoát ra được như là người nam trông thây sác của người nữ, thây roi liền khởi tưởng đắm trước, năng lòng yêu thương, khiến tâm không được định tĩnh, bị gông cùm như lao ngục, không dễ thoát ra được, lòng chẳng muốn rời xa, xoay vần qua lại đời này đời sau, trôi lăn năm đường, trải bao số kiếp. Bây giơ, The Ton liên noi kẹ: Tiếng Phạm âm hòa nhã, Ta bảo: Khó thấy ra, Buộc niệm ngay trước mặt, Có lúc sẽ thấy ra. Đừng giao thiệp, chuyện trò, Lân la với người nữ, Lưới nữ nhân trói giữ, Không đên được vô vi. Thế nên, này các Tỳ-kheo! Phải dứt trừ sắc dục, chớ khởi tưởng đắm trước. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 12 Tựa^đề đặt theo nội dung kinh. Tdííg.(02. 0125.9.7. 0563al3). Tham chiếu: Phật thuyết Pháp thọ tran kỉnh (T 17. 07&2. o6c21); 4 1.1/5 -1. 1.

66 KINH TĂNG NHẤT A-HÀM

8. SẮC NAM13 Tôi nghe như vây: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà? thuộc nước Xá-vệ. J Bấy giờ5 Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: ở trong chúng này, Ta không thấy một pháp nào có sức lôi cuốn, tuyệt đẹp, mê hoặc người đời, khiến không được đinh tĩnh, bị gông cùm như lao ngục, không dễ thoát ra được như là người nữ trông thấy sắc của người nam, thấy rồi liền khởi tưởng đắm trước, nặng lòng yêu thương, khiến tâm không được định tĩnh, bị gông cùm như lao ngục, không dễ thoát ra được, lòng chẳng muốn rời xa, xoay vần qua lại đời này đời sau, trôi lăn năm đường, trải bao số kiếp. Bây giơ, The Ton liên noi kẹ: Nếu sinh tưởng tà vạy, Và khởi niệm ái ân, Trừ ý niệm nhơ này, Các uế sẽ dứt ngay. Thế nên, này các Tỳ-kheo! Phải dứt trừ sắc dục, chớ khởi tưởng đắm trước. Thật vậy5 này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 9. DỤC TƯỞNG (l)14 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo: ở trong chúng này, Ta không thấy một pháp nào mà không có tưởng dục liên khiên khởi tưởng dục, tưởng dục đã khởi lại khiên tăng trưởng; không có tưởng sân liền khiến khởi sân, sân hận đã khởi lại khiến tăng trưởng; không có tưởng thụy miên liền khiến khởi thụy miên, thụy miên đã khởi lại khiến tăng trưởng; không có tưởng trạo cử liền khiến khởi trạo cử, trạo cử đã khởi lại khiến tăng trưởng; không có tưởng nghi liền khiến khởi tưởng nghi, tưởng nghi đã . . •Z ỉ \ k . .

khởi lại khiên tăng trưởng. Thê nên, cân phải quán tưởng bát tinh ô uê nơi thân. Nêu tâm loạn tưởng thì dù không có tưởng dục liên khởi tưởng dục, tưởng dục đã khởi thì sẽ tăng trưởng; không có tưởng sân liền khởi sân, sân hận đã khởi thì sẽ tăng trưởng; không có tưởng thụy miên liền khởi thụy miên, thụy miên đã khởi thì sẽ tăng trưởng; không có tưởng trạo cử liền khởi trạo cử, trạo cử đã

13 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T.02. 0125.9.8. 0563a27). Tham chiếu: A. 1.6/10 - LI. 14 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng. 0.02. 0125.9.9. 0563bll). Tham chiếu: A. l 11/15-L 3.

9. PHẨM MỘT ĐỨA CON 67

khởi thì sẽ tăng trưởng; không có tưởng nghi liền khởi tưởng nghi, tưởng nghi đã khởi thì sẽ tăng trưởng. Cho nên, này các Tỳ-kheo5 chớ có loạn tưởng, phải luôn chánh niệm! Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 10. DỤC TƯỞNG (2)15 Tôi nghe như vây: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà? thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn dạy các Tỳ-kheo:  ở trong chúng này, Ta không thấy một pháp nào mà tưởng dục chưa sanh thì khiến tưởng dục không sanh, tưởng dục đã sanh thì khéo trừ diệt; tưởng sân chưa sanh thì khiến không sanh, tưởng sân đã sanh thì khéo trừ diệt; tưởng thụy miên chưa sanh thì khiến không sanh, tưởng thụy miên đã sanh thì khéo trừ diệt; tưởng trạo cử chưa sanh thì khiến không sanh, tưởng trạo cử đã sanh thì khéo trừ diệt; tưởng nghi chưa sanh thì khiến không sanh, tưởng nghi đã sanh thì khéo trừ diệt. Thế nên? cần phải quán tưởng bất tịnh ô uế nơi thân. Đã khéo quán tưởng bát tịnh ô uê roi sẽ khiên tưởng dục chưa sanh sẽ không sanh, tưởng dục đã sanh liền bi trừ diệt; sân chưa sanh sẽ không sanh, sân đã sanh liền bị trừ diệt,... cho đến tưởng nghi chưa sanh sẽ không sanh, tưởng nghi đã sanh liền bi trừ diệt. Cho nên, này các Tỳ-kheo! Phải luôn chuyên tâm quán tưởng bất tịnh. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ5 các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** Kệ tóm tắt:16 Nhị tư cập Nhị tâm, Nhất đọa, Nhất sanh thiên, Nam nữ tưởng thọ lạc, Nhị dục tưởng tại hậu.

15 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(r.02. 0125.9.10. 0563ỒỒ23). Tham chiếu: A. 1.16/20 - L 3. 16 Nguyên tác Nhiếp tụng:.Do đặt lại tựa đề
nên Nhiếp tụng không trung với tên kinh.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*